

Bir mevsim-i baharına
geldik ki âlemin

Ayşe Göktürk

Tunceroğlu

Bir mevsim-i baharına geldik ki âlemin

Ayşe Göktürk Tunceroğlu

Keçecizâde İzzet Molla onsekizinci asrın sonları ile ondokuzuncu asrın başlarında 43 yıl yaşamış. Ulemadan, şâirandan... Divan şiirinin son üstadı. Devlette yüksek görevleri var. Taltif edilmeleri var, azl edilmeleri var, affedilmeleri var. Arada bir sürgün yemeleri var. İdamına karar verilmişliği bile var. Demiş ki bir gün:

Bir mevsimi baharına geldik ki âlemin,

Bülbül hamuş, havz tehî, gülsitan harab

Kısa ömrünün hangi noktasında bu beyti söyledi, bilmem. Bülbül susmuş, şakımaz olmuş; havuz boş, kuru; gül bahçesi darmadağın... Osmanlı Devleti'nin sıkıntılı yılları. İçerde, dışarda bir sürü bâdire. Kendi hayatı da, iç dünyası da öyle.

Bir vakittir İzzet Molla'nın bu beyti dilimde dolaşıp duruyor.

Ben tarihin iyi bir zamanında dünyaya geldiğimizi düşünürdüm. 1950'lerden sonra doğan nesil... Soğuk Savaş'ın gerginliklerini yaşamış olsak da, memleketimizde de, yerkürenin bir yerlerinde mutlaka çatışmalar olsa da birinci ve ikinci dünya savaşları gibi topyekün bir boğazlaşmaya girmedi insanoğlu. Sonra göz kamaştırıcı teknolojik gelişmeler yaşadık. Hayatımızı kolaylaştıran, renklendiren... Her işimizi gören aletler... Faksın icadını ne kadar coşkuyla karşılamıştım, doksanlı yıllarda. Dünyanın bir bucağından yazdığın yazıları içine koyuyorsun, hoop, dünyanın beri yakasında ortaya çıkıveriyor! Ömrü kısa oldu, saltanatı kısa sürdü ve onu birkaç defa sollayıp geçen iletişim imkânları çıktı karşımıza. Bilgisayar, internet, cep telefonu.... 1995'te ilk defa eve internet bağlanacağına "Ben ne yapacağım ki bununla?" diye düşündüğümü de hatırlarım. Hayalimizin erişemediği şeylerdi, vazgeçemediğimiz şeyler oldu. Şimdi de yapay zeka! ChatGPT. Sor soruyu, al cevabı! Anlat derdini, bulsun sana dermanı ! Evet evet, tarihin iyi bir zamanına denk gelmiş şanslılarız biz!

Öyleyse neden İzzet Molla'nın beytine takıldım kaldım bir vakittir?

Son zamanlarda tarihin iyi bir zamanında yaşamadığımızı düşünür oldum.

İçimde bir umutsuzluk büyümekte.

Teknolojinin binbir türlü marifetle donatarak evlerimize soktuğu, ellerimize tutuşturduğu televizyon ekranları, bilgisayarlar, tabletler bize dert taşır oldu. Duymasak, görmesek, öğrenmesek daha mı iyiydi acaba?

İnsanın galiba mayası bozuldu. İnsanımızın da... Beni de öncelikle kendi insanımızdaki bozulma ilgilendiriyor ve düşündürüyor.

Gerçi tarih boyunca şairler, yazarlar toplumdaki "yanlış gidişatı" hep yazmışlar, "zamânedен" hep şikâyet etmişler. Öyleyse insan her devirde şimdikine benzer hâller içindeydi. Şimdinin farkı şu ki, iletişim vasıtalarının bu kadar yaygın ve hızlı olması, memleketimizde ve dünyanın her yanında olup biten her şeyi anında görmemize, duymamıza sebep oluyor. "İnsan hep aynı insan, kabahat iletişim vasıtalarında" desem, teselli olur mu ruhuma?

Yine de içimde daha önceleri olmayan bir umutsuzluk peydahlandı. İnsana dair umutsuzluk,

karamsarlık... Orman yangınlarında resmî ekiplere canları pahasına destek verip gözlerimizi yaşartan sivil vatandaşlarımız ve böyle birkaç istisna teşkil eden örnek var amma...

İçimde bir bina yıkıldı. Yıkıntının üzerinde güvensizlik dağı büyüyor. Bu güvensizlikle yüreğim sıkışıyor. Güven denen şey bir kere yıkıldı mı, tekrar ayağa kalkması, tamir olması çok zor! Artık hiç birşey düzelmeyecek gibi. Bir cenderenin içindeyiz gibi.

Akla hayale gelmez dolandırıcılıklar, dudak uçuklatan sahtekârlıklar gündelik haberler oldu. Namuslu vatandaşların hayatını kolaylaştıran teknoloji, namussuzların da işini kolaylaştırdı! Zavallı yapay zekâ da suça bulaştı!

Toplumun her kesiminde... Yalanlar, yolsuzluklar, haksızlıklar, adaletsizlikler, liyakatsizlikler, dalkavukluklar, denetimsizlikler diz boyu. Merhametsizlikler, vicdansızlıklar, tahammülsüzlükler, saygısızlık, sevgisizlik, kabalık... Bunlarla kuşatıldık. Kuşatma dairesi her sabah daralıyor ve bizi nefessiz bırakıyor, yüreğim sıkışıyor.

İnsan bir kediyi tekmeleye tekmeleye niçin öldürür?

Bir adam, bir adamı camide namaz kılariken, secdeye vardığında niçin bıçaklayıp öldürür?

Fildişi kulede yazmış edebiyatçıları düşünüyorum. İşin içinden çıkamayıp hiç bir şeyi düzeltmeye gücü yetmeyip derin bir umutsuzluğa düştükleri için mi çareyi fildişi kuleye kapanmakta buldular?

Bir baba küçücük kızını tekmeleyerek merdivenlerden niçin atar?

İnsan elindeki çöprü, izmariti gerine gerine niçin sokağa atar?

Bir mevsim-i baharına geldik ki âlemin....

Freni patlamış yokuş aşağı giden bir aracın içinde gibiyiz. Uçuruma yuvarlanmadan, son anda bir mucizeyle durabilme, kazasız belâsız kurtulabilme ihtimalimiz ne kadar?

Kırk yıldır "bebek katili" denen terörist mahkûm hakkında, -"Sayın kurucu önder" tesmiye olunarak- umut hakkı konuşuluyor. Kırk yılın sonunda, ne oldu da?...

Benim de umut hakkım var mı? Uçuruma yuvarlanmayacağımızı umut etme hakkım?